

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

4. oktoober 2012*

Õhutransport — Määrus (EÜ) nr 261/2004 — Reisijatele lennureisist mahajätmise korral antav hüvitis — Mõiste „lennureisist mahajätmine” — „Lennureisist mahajätmisena” kvalifitseerimise välistamine — Lennu tühistamine lähtelennujaamas toimuva streigi tõttu — Tühistatud lennust hilisemate lendude ümberkorraldamine — Nende lendude reisijate õigus hüvitisele

Kohtuasjas C-22/11,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Korkein oikeus'e (Soome) 13. jaanuari 2011. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 17. jaanuaril 2011, menetluses

Finnair Oyj

versus

Timy Lassooy,

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja esimees K. Lenaerts, kohtunikud J. Malenovský, E. Juhász, T. von Danwitz ja D. Šváby (ettekandja),

kohtujurist: Y. Bot,

kohtusekretär: ametnik C. Strömholm,

arvestades kirjalikus menetluses ja 1. märtsi 2012. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

- Finnair Oyj, esindaja: *asianajaja* T. Väättäinen,
- T. Lassooy, esindajad: *kuluttaja-asiamies* M. Wilska, *lakimies* P. Hannula ja *lakimies* J. Suurla,
- Soome valitsus, esindaja: H. Leppo,
- Prantsusmaa valitsus, esindajad: G. de Bergues ja M. Perrot,
- Itaalia valitsus, esindaja: G. Palmieri, keda abistas *avvocato dello Stato* G. Aiello,
- Austria valitsus, esindaja: A. Posch,

* Kohtumenetluse keel: soome.

— Poola valitsus, esindaja: M. Szpunar,

— Euroopa Komisjon, esindajad: I. Koskinen ja K. Simonsson,

olles 19. aprilli 2012. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus puudutab küsimust, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta määruse (EÜ) nr 261/2004, millega kehtestatakse ühiseeskirjad reisijatele lennureisist mahajätmise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest antava hüvitise ja abi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 295/91 (ELT L 46, lk 1; ELT eriväljaanne 07/08, lk 10), artikli 2 punkti j ning artikleid 4 ja 5.
- 2 See eelotsusetaotlus on esitatud lennuettevõtja Finnair Oyj (edaspidi „Finnair”) ja T. Lassooy vahelises vaidluses, mis oli tingitud sellest, et T. Lassooyle keelduti maksmast hüvitist 30. juulil 2006 Barcelonat (Hispaania) Helsingiga (Soome) ühendavalt lennult mahajätmise eest.

Õiguslik raamistik

Määrus (EMÜ) nr 295/91

- 3 Nõukogu 4. veebruari 1991. aasta määruse (EMÜ) nr 295/91 kompenseerimissüsteemi ühiste eeskirjade kohta, mida rakendatakse regulaarlennuliikluses reisija lennureisist mahajätmise korral (EÜT L 36, lk 5; ELT eriväljaanne 07/01, lk 306), 16. veebruaril 2005 kehtinud redaktsiooni artikkel 1 sätestab:

„Käesoleva määrusega kehtestatakse ühised miinimumeeskirjad, mida sõltumata riigist, kus on lennuettevõtja registrisse kantud asukoht, reisija kodakondsusest ja reisi sihtkohast kohaldatakse, kui reisijat ei lubata lennukile ülemüüdud regulaarlennu korral, millele tal on kehtiv pilet ja kinnitatud tellimus ning mis toimub sellise liikmesriigi territooriumil asuvast lennujaamast, mille suhtes kohaldatakse [EÜ] asutamislepingut.”

Määrus nr 261/2004

- 4 Määruse nr 261/2004 põhjendused 1, 3, 4, 9, 10, 14 ja 15 on järgmised:

„(1) Õhustranspordi valdkonnas ühenduse võetava meetme eesmärk on muu hulgas tagada reisijate kaitstuse kõrge tase. Peale selle tuleks täielikult võtta arvesse kõiki tarbijakaitse üldisi nõudeid.

[...]

- (3) Kuigi [määrusega nr 295/91] kehtestati reisijate kaitstuse põhitase, on jäänud liiga kõrgeks nende reisijate arv, kes on vastu nende tahtmist lennureisist maha jäetud, ning nende reisijate arv, keda mõjutavad lendude tühistamised ilma ette teatamata või pikaajalised hilinemised.
- (4) Seetõttu peaks ühendus kõnealuses määruses sätestatud kaitstuse standardeid karmistama, suurendama reisijate õigusi ning tagama lennuettevõtjate tegutsemise ühtlustatud tingimustel liberaliseeritud turul.

[...]

- (9) Lennureisist vastu nende tahtmist mahajäetud reisijate arvu tuleks vähendada, nõudes lennuettevõtjalt, et nad leiaksid vabatahtlikud, kes loobuksid oma broneeringutest hüvitiste vastu, selle asemel et reisijad lennureisist maha jätta, ning maksaksid terves ulatuses hüvitist reisijatele, kes jäid lennureisist maha.
- (10) Reisijatel, kes jäid vastu nende tahtmist lennureisist maha, peaks olema võimalus oma lennud tühistada ning saada piletite eest hüvitist või jätkata reisi rahuldavatel tingimustel, ja nende eest tuleks piisavalt hoolitseda ajal, kui nad ootavad hilisemat lendu.

[...]

- (14) Montreali konventsiooni alusel tuleks lennuettevõtjate kohustusi piirata või nad nende täitmisest vabastada juhul, kui juhtumi põhjuseks on erakorralised asjaolud, mida ei oleks saanud vältida isegi siis, kui oleks võetud kõik sobivad meetmed. Sellised asjaolud võivad eelkõige esineda poliitiliselt ebastabiilsetes oludes, asjaomase lennu tegemiseks sobimatute ilmastikutingimuste tõttu, turvalisuse ohu, ettenägematute lennuohutusega seotud vajakajäämistele ning streikide korral, mis mõjutavad tegutseva lennuettevõtja toimimist.
- (15) Erakorralised asjaolud loetakse olemasolevaks, kui lennuliikluse korraldamist käsitleva otsuse mõju konkreetsele lennukile konkreetsetel päeval põhjustab lennu pikaajalise hilinemise, lennu väljumise järgmisele päevale edasilükkamise või selle lennuki ühe või mitme lennu tühistamise, kuigi asjaomane lennuettevõtja on võtnud kõik mõistlikud meetmed hilinemiste või tühistamiste vältimiseks.”

- 5 Määruse nr 261/2004 artikkel 2 „Mõisted” sätestab:

„Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

[...]

- j) *lennureisist mahajätmine* – reisijate lennukiga vedamisest keeldumine, kuigi reisija on ilmunud lennule artikli 3 lõikes 2 sätestatud tingimustel, välja arvatud juhul, kui lennureisist mahajätmiseks on mõistlikud põhjused, nagu tervis, ohutus või julgeolek või mittetäielikud reisidokumendid;

[...]”.

- 6 Selle määruse artikli 3 „Kohaldamisala” lõige 2 näeb ette:

„2. Lõiget 1 kohaldatakse tingimusel, et:

- a) reisijal on kinnitatud broneering asjaomasele lennule ning ta ilmub registreerimisele, välja arvatud artiklis 5 osutatud tühistamise korral,
- sätestatud korras ning ajaks, mille lennuettevõtja, reisikorraldaja või volitatud reisiagent on kirjalikult (sealhulgas elektrooniliselt) ette teatanud,
- või kui aega ei ole märgitud,
- mitte hiljem kui 45 minutit enne teatavaks tehtud väljumisaega; või

[...]”.

- 7 Kõnealuse määruse artikkel 4 „Lennureisist mahajätmine” on sõnastatud järgmiselt:
- „1. Kui lennuettevõtja mõistlikkuse piires eeldab, et lennureisist mahajätmine on tõenäoline, pöördub ta kõigepealt vabatahtlike poole ettepanekuga nende broneeringud hüvitise vastu tühistada tingimustel, milles asjaomane reisija ja tegutsev lennuettevõtja kokku lepivad. Vabatahtlikke abistatakse vastavalt artiklile 8; sellist abi antakse lisaks käesolevas lõikes nimetatud hüvitistele.
2. Kui vabatahtlike arv ei ole piisav selleks, et lubada ülejäänud broneeringuga reisijad lennukile, võib lennuettevõtja reisijad vastu nende tahtmist lennureisist maha jätta.
3. Kui reisijad jäetakse vastu nende tahtmist lennureisist maha, maksab tegutsev lennuettevõtja reisijatele viivitama hüvitist vastavalt artiklile 7 ning abistab neid vastavalt artiklitele 8 ja 9.”
- 8 Määruse nr 261/2004 artikli 5 „Tühistamine” lõige 3 sätestab:
- „Tegutsev lennuettevõtja ei ole kohustatud maksma hüvitist vastavalt artiklile 7, kui ta suudab tõestada, et tühistamise põhjustasid erakorralised asjaolud, mida ei oleks suudetud vältida isegi siis, kui oleks võetud kõik vajalikud meetmed.”
- 9 Määruse nr 261/2004 artikli 7 „Õigus hüvitisele” lõige 1 näeb ette:
- „1. Kui osutatakse käesolevale artiklile, saavad reisijad hüvitist kuni:
- [...]
- b) 400 euro ulatuses kõikide üle 1 500 kilomeetri pikkuste ühendusesiseste lendude ning kõikide muude 1500–3500 kilomeetri pikkuste lendude puhul;
- [...]”
- 10 Kõnealuse määruse artiklid 8 ja 9 koostoimes määruse artikliga 4 näevad lennureisist maha jäetud reisijatele ette õiguse pileti hinna tagasimaksmisele või teekonna muutmisele ning samuti hoolitsusele.
- 11 Sama määruse artikkel 13 „Õigus kahjude hüvitamisele” sätestab:
- „Kui tegutsev lennuettevõtja maksab hüvitist või täidab muid käesoleva määruse kohaseid kohustusi, ei või käesoleva määruse sätteid tõlgendada nii, et see kitsendaks õigust taotleda vastavalt kohaldatavale õigusele hüvitist mis tahes isikult, sealhulgas kolmandatelt isikutelt. Eelkõige ei piira käesolev määrus mingil moel tegutseva lennuettevõtja õigust taotleda hüvitist reisikorraldajalt või muult isikult, kellega tegutsev lennuettevõtja on sõlminud lepingu. Samamoodi ei tohi käesoleva määruse sätteid tõlgendada nii, et see kitsendaks reisikorraldaja või kolmanda isiku (muu kui reisija) õigust taotleda tegutsevalt lennuettevõtjalt vastavalt kohaldatavatele asjakohastele õigusaktidele hüvitist, kui tegutsev lennuettevõtja on sellise reisikorraldaja või kolmanda isikuga sõlminud lepingu.”

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 12 Barcelona lennujaama töötajate 28. juulil 2006 toimunud streigi tõttu tuli tühistada Finnairi opereeritav Barcelona–Helsingi regulaarlend väljumisega kell 11.40. Selleks et selle lennu reisijad ei peaks liiga kaua ootama, otsustas Finnair oma järgnevad lennud ümber korraldada.
- 13 Niisiis suunati kõnealuse lennu reisijad järgmisel päeval 29. juulil 2006 Helsingisse väljunud lennule ja samal päeval kell 21.40 väljunud, selleks puhuks eraldi korraldatud lennule. Selle ümberkorraldamise tulemusel pidi osa reisijatest, kes olid ostnud pileti 29. juulil 2006 kell 11.40 väljuvale lennule, ootama

30. juulil 2006, et lennata Helsingisse kell 11.40 toimunud regulaarlennuga või selleks eraldi korraldatud, kell 21.40 väljunud lennuga. Samuti toimetati mõned reisijad, kes olid ostnud pileti 30. juulil 2006 kell 11.40 väljuvale lennule ning olid nõuetekohaselt ilmunud lennule registreerimisele – nagu ka T. Lassooy –, Helsingisse samal päeval kell 21.40 väljunud erilennuga.

- 14 Leides, et Finnair on ta määruse nr 261/2004 artikli 4 tähenduses põhjendamatult lennureisist maha jätnud, esitas T. Lassooy Helsingin käräjäoikeus'ele (Helsingi esimese astme kohus) hagi nõudega mõista Finnairilt tema kasuks välja määruse artikli 7 lõike 1 punktis b sätestatud hüvitis. Helsingin käräjäoikeus jättis oma 19. detsembri 2008. aasta otsusega T. Lassooy hagi rahuldamata põhjusel, et nimetatud määruse eesmärk on üksnes nendele reisijatele hüvitise maksmine, kes jäetakse lennureisist maha lennu majanduslikel põhjustel toimunud ülemüümise tõttu. Nimetatud kohus leidis, et nimetatud artikkel 4 ei ole käesoleva juhtumi puhul kohaldatav, sest lennuettevõtja korraldas oma lennud ümber Barcelona lennujaamas toimunud streigi tõttu ja seda streiki tuleb käsitleda erakorralise asjaoluna, mille puhul võttis Finnair kõik meetmed, mida temalt võis nõuda.
- 15 Helsingin hovioikeus (Helsingi apellatsioonikohus) tühistas oma 31. augusti 2009. aasta otsusega Helsingin käräjäoikeuse otsuse ja mõistis Finnairilt T. Lassooy kasuks välja 400 eurot. Apellatsioonikohus tuvastas sellega seoses, et lisaks ülemüümise juhtudele kohaldatakse määrust nr 261/2004 ka operatiivsetel põhjustel teatavalt lennureisilt mahajätmisele ja et see määrus välistab lennuettevõtja võimaluse vabaneda hüvitise maksmise kohustusest streigiga seotud põhjustel.
- 16 Korkein oikeusele (kõrgeim kohus) Finnairi poolt esitatud kassatsioonkaebuse lahendamise käigus tekkis sellel kohtul kahtlus seoses sellega, millise ulatusega on kohustus maksta hüvitist reisijatele, kelle puhul on tegemist „lennureisist mahajätmisega“ vastavalt määruse nr 261/2004 artiklile 4, millised põhjused võivad õigustada „lennureisist mahajätmist“ selle määruse artikli 2 punkti j tähenduses, ning seoses lennuettevõtja võimalusega tugineda nimetatud määruse artikli 5 lõikes 3 ette nähtud erakorralistele asjaoludele lendude puhul, mis toimuvad pärast nimetatud asjaoludel tühistatud lendu.
- 17 Neil asjaoludel otsustas Korkein oikeus menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:
- „1. Kas [määrust nr 261/2004] ja eelkõige selle artiklit 4 tuleb tõlgendada nii, et seda kohaldatakse üksnes sellise lennureisist mahajätmise suhtes, mille tingib lennuettevõtja poolt majanduslikel põhjustel ülemüüdnud reis, või tuleb määrust kohaldada ka muudel, näiteks operatiivsetel põhjustel lennureisist mahajätmise suhtes?
 2. Kas [määruse nr 261/2004] artikli 2 punkti j tuleb tõlgendada nii, et selles sättes ette nähtud lubatavad põhjused piirduvad üksnes reisijaga seotud teguritega, või võib lennureisist mahajätmine olla õigustatud ka muul põhjusel? Kui määrust tuleb tõlgendada nii, et lennureisist mahajätmine võib olla õigustatud ka muul kui reisijaga seotud põhjusel, siis kas määrust tuleb tõlgendada nii, et lennureisist mahajätmine võib olla õigustatud ka määruse preambuli põhjendustes 14 ja 15 mainitud erakorraliste asjaolude tõttu toimunud lendude ümberkorraldamise puhul?
 3. Kas [määrust nr 261/2004] tuleb tõlgendada nii, et lennuettevõtja vabaneb artikli 5 lõike 3 alusel oma kohustustest nii erakorraliste asjaolude tõttu tühistatud lennu reisijate kui ka hilisemate lendude reisijate ees selle tõttu, et selliselt toimides on lennuettevõtja püüdnud jagada tegevuse käigus esinenud erakorralise asjaolu – näiteks streigi – negatiivset mõju laiemale reisijate ringile, kui tühistatud lennu reisijad, korraldades lennud ümber nii, et ühegi reisija reis ei lükkuks edasi ebaproportsionaalselt pika ajavahemiku võrra. Teisisõnu, kas lennuettevõtja võib tugineda erakorralistele asjaoludele ka sellise hilisema lennu reisija puhul, kelle reisi kõnealused asjaolud

vahetult ei mõjuta? Kas selles küsimuses omab tähtsust see, kas reisija õiguslikku olukorda ja õigust hüvitisele hinnatakse määruse lennust mahajätmist käsitleva artikli 4 alusel või lennu tühistamist käsitleva artikli 5 alusel?”

Eelotsuse küsimused

Esimene küsimus

- 18 Esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas mõistet „lennureisist mahajätmine” määruse nr 261/2004 artikli 2 punkti j ja artikli 4 tähenduses tuleb tõlgendada nii, et see hõlmab üksnes lennureisist mahajätmist ülemüüdnud lennu korral või on hõlmatud ka lennureisist mahajätmine muudel, näiteks operatiivsetel põhjustel.
- 19 Tuleb tõdeda, et määruse nr 261/2004 artikli 2 punkti j sõnastus, mis defineerib mõiste „lennureisist mahajätmine”, ei seo sellist mahajätmist olukorraga, kus lennuettevõtja on asjaomase lennu majanduslikel põhjustel „ülemüüdnud”.
- 20 Mis puutub selle sätte konteksti ning sätet hõlmava määruse nr 261/2004 eesmärgi, siis tuleneb selle määruse põhjendustest 3, 4, 9 ja 10, aga ka selle määruse vastuvõtmist ettevalmistavatest materjalidest ning eelkõige Euroopa Ühenduste Komisjoni 21. detsembri 2001. aasta ettepanekust Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseks, millega kehtestatakse ühiseeskirjad reisijatele lennureisist mahajätmise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest antava hüvitise ja abi kohta [KOM(2001) 784 lõplik], et liidu seadusandja kavatses määrust vastu võttes vähendada nende reisijate endiselt liiga suurt hulka, kes lennureisist vastu nende tahtmist maha jäetakse, täites lüngad, mis tulenevad määrusest nr 295/91, mis vastavalt artiklile 1 piirdub ühiste miinimumeeskirjade kehtestamisega reisijate osas, kes jäetakse maha ülemüüdnud regulaarlennust.
- 21 Just selles kontekstis on nimetatud seadusandja määruse nr 261/2004 artikli 2 punktis j jätnud välja igasuguse viite lennureisija vedamisest keeldumise põhjustele.
- 22 Seda tehes on liidu seadusandja selle mõiste ulatuse ette näinud laiemana kui üksnes lennureisist mahajätmine ülemüüdnud lennu korral, nagu varem nägi ette määruse nr 295/91 artikkel 1, ning on andnud mõistele laia tähenduse, millega on hõlmatud kõik võimalikud olukorrad, kus lennuettevõtja võib lennureisija vedamisest keelduda.
- 23 Sellist tõlgendust toetab sedastus, et piirates mõiste „lennureisist mahajätmine” ulatust nii, et hõlmatud on vaid ülemüümise juhud, piiratakse tegelikult oluliselt reisijate kaitset, mis tuleneb määrusest nr 261/2004, ja seega oleks see vastuolus nimetatud määruse eesmärgiga, milleks vastavalt määruse põhjendusele 1 on tagada reisijate kaitstuse kõrge tase, mis omakorda õigustab reisijatel olevate õiguste laia tõlgendust (vt selle kohta 10. jaanuari 2006. aasta otsus kohtuasjas C-344/04: IATA ja ELFAA, EKL 2006, lk I-403, punkt 69, ja 22. detsembri 2008. aasta otsus kohtuasjas C-549/07: Wallentin-Hermann, EKL 2008, lk I-11061, punkt 18).
- 24 Nagu kohtujurist on oma ettepaneku punktis 37 märkinud, tähendaks nõustumine seisukohaga, et mõiste „lennureisist mahajätmise” alla kuuluvad ainult ülemüümise juhud, et reisijad, kes sarnaselt põhikohtuasja hagejaga leiavad end olukorras, milles – sarnaselt majanduslikel põhjustel ülemüüdnud lennuga – neid endid süüdistada ei saa, jäävad ilma igasugusest võimalusest tugineda määruse nr 261/2004 artiklile 4, mis lõikes 3 viitab sätetele, mis käsitlevad õigust hüvitisele, tagasimaksmisele või teekonna muutmisele ning samuti hoolitsusele, nagu on ette nähtud selle määruse artiklites 7–9.

- 25 Järelikult tuleb määruse nr 261/2004 artikli 2 punkti j tähenduses „lennureisist mahajätmisena” käsitada seda, kui lennuettevõtja jätab lennureisist maha reisija, kes selle määruse artikli 3 lõikes 2 sätestatud tingimustel ilmub lennule registreerimisele.
- 26 Eeltoodud arvestades tuleb esimesele küsimusele vastata, et mõistet „lennureisist mahajätmine” määruse nr 261/2004 artikli 2 punkti j ja artikli 4 tähenduses tuleb tõlgendada nii, et lisaks lennureisist mahajätmisele ülemüüdnud lennu korral on sellega hõlmatud ka lennureisist mahajätmine muudel põhjustel nagu operatiivsed põhjused.

Teine ja kolmas küsimus

- 27 Teise ja kolmanda küsimusega, mida on kohane käsitleda koos, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada kas „erakorralised asjaolud”, mis ajendavad lennuettevõtjat korraldama ümber lennud pärast nende asjaolude esinemist, võivad õigustada lennureisija „lennureisist mahajätmist” mõne sellise hilisema lennu puhul ja vabastada asjaomase lennuettevõtja määruse nr 261/2004 artikli 4 lõikest 3 tulenevast hüvitamiskohustusest nende reisijate suhtes, kelle ta jätab maha pärast nimetatud asjaolude esinemist korraldatud lendudest.
- 28 Esiteks soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas määruse nr 261/2004 artikli 2 punkti j tähenduses „lennureisist mahajätmisena” kvalifitseerimise saab välistada üksnes reisijaga seotud põhjustel kui sellistel, või välistavad taolise kvalifitseerimise ka põhjused, mis reisijaga seotud ei ole, näiteks eelkõige lendude ümberkorraldamine pärast lennuettevõtjat mõjutanud „erakorraliste asjaolude” esinemist.
- 29 Sellega seoses tuleb meelde tuletada, et nimetatud artikli 2 punkt j välistab „lennureisist mahajätmisena” kvalifitseerimise kaht laadi põhjustel. Esimest laadi põhjused on seotud sellega, kui lennule registreerimisele ilmunud reisija ei täida selle määruse artikli 3 lõikes 2 sätestatud tingimusi. Teist laadi põhjused on seotud juhtudega, kus mahajätmiseks on mõistlikud põhjused „nagu tervis, ohutus või julgeolek või mittetäielikud reisidokumendid”.
- 30 Esimest laadi põhjused põhikohtuasjaga ei seondu. Mis puutub teist laadi põhjustesse, siis tuleb märkida, et ükski kõnealus artikli 2 punktis j otsesõnu mainitud põhjustest ei ole põhikohtuasjas asjakohane. Kasutades sidesõna „nagu”, on liidu seadusandja eesmärk esitada näitlik loetelu juhtudest, mil lennureisist mahajätmine võib olla mõistlikult põhjendatud.
- 31 Sellest hoolimata ei saa sellisest sõnastusest järeldada, et mõistlikult põhjendatuks saaks lugeda lennureisist mahajätmist operatiivsel põhjusel nagu see, millega on tegemist põhikohtuasjas.
- 32 Tegelikult on põhikohtuasjas käsitletav olukord võrreldav lennureisist mahajätmisega n-ö „esmasel” ülemüümise tõttu, kuna lennuettevõtja andis hageja koha ära teiste reisijate vedamiseks ja seega tegi ise valiku mitme veetava reisija vahel.
- 33 On tõsi, et selline kohtade ümberjaotamine toimus selleks, et erakorraliste asjaolude tõttu tühistatud lendude reisijate ooteaeg ei kujuneks ülemäära pikaks. Siiski ei ole see põhjus võrreldav määruse nr 261/2004 artikli 2 punktis j otsesõnu mainitud põhjustega, kuna see põhjus ei tulene mingil moel reisijast, kes lennureisist maha jäetakse.
- 34 Ei saa lubada, et tuginedes teiste reisijate huvile saada veetud mõistliku aja jooksul, saaks lennuettevõtja olulisel määral laiendada neid olukordi, kus ta võib põhjendatult reisija lennureisist maha jätta. Selle vältimatuks tagajärjeks oleks niisuguse reisija igasugusest kaitsest ilmajätmine, mis on vastuolus määruse nr 261/2004 eesmärgiga tagada reisijatel olevate õiguste laia tõlgendamise abil nende kaitstuse kõrge tase.

- 35 Teiseks küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtult, kas lennuettevõtja võib vabaneda määruse nr 261/2004 artikli 4 lõikes 3 ja artiklis 7 ette nähtud hüvitamiskohustusest „lennureisist mahajätmise” korral, põhjendusel, et mahajätmise on tinginud selle lennuettevõtja lendude ümberkorraldamine „erakorraliste asjaolude” tõttu.
- 36 Sellega seoses tuleb märkida, et vastupidi määruse nr 261/2004 artikli 5 lõikele 3 ei näe selle määruse artikli 2 punkt j ja artikkel 4 ette, et „erakorralistel asjaoludel”, mida ei oleks saanud vältida isegi siis, kui oleks võetud kõik vajalikud meetmed, „lennureisist mahajätmise” korral vabaneb lennuettevõtja oma hüvitamiskohustusest reisijate ees, kes vastu nende tahtmist lennureisist maha jäeti (vt analoogia alusel eespool viidatud kohtuotsus IATA ja ELFAA, punkt 37). Järelikult ei kavandanud liidu seadusandja võimalust välistada selline hüvitamine „erakorraliste asjaolude” esinemise korral.
- 37 Lisaks sellele tuleneb määruse nr 261/2004 põhjendusest 15, et „erakorralised asjaolud” saavad puudutada ainult „konkreetsel lennukil konkreetsel päeval”, millega ei saa olla tegemist siis, kui reisija jäetakse lennureisist maha varasemat lendu mõjutanud erakorraliste asjaolude tõttu lendude ümberkorraldamise tagajärjel. Mõiste „erakorralised asjaolud” eesmärk on nimelt lennuettevõtja kohustuste piiramine või isegi neist vabastamine siis, kui asjaomast sündmust ei oleks saanud vältida isegi siis, kui oleks võetud kõik vajalikud meetmed. Nagu kohtujurist on oma ettepaneku punktis 53 maininud, ei saa lennuettevõtjat, kes on sunnitud lennujaama töötajate streigi päevaks ette nähtud lennureisi tühistama ja kes teeb seejärel otsuse hilisemad lennud ümber korraldada, lugeda mingil moel selle streigiga seotuks nii, et see sunnib teda lennureisist maha jätma lennureisija, kes nõuetekohaselt ilmub lennule registreerimisele kaks päeva pärast asjaomase lennu tühistamist.
- 38 Arvestades Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast tulenevat nõuet tõlgendada kitsalt reisijatele õigusi andvatest sätetest tehtavaid erandeid (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Wallentin-Hermann, punkt 17 ja seal viidatud kohtupraktika), ei saa seega lubada, et lennuettevõtja võib vabaneda oma hüvitamiskohustusest „lennureisist mahajätmise” korral põhjusel, et mahajätmise on tinginud selle lennuettevõtja lendude ümberkorraldamine „erakorraliste asjaolude” tõttu.
- 39 Lisaks tuleb meelde tuletada, et määrusest nr 261/2004 tulenevate kohustuste täitmine ei mõjuta lennuettevõtja õigust nõuda vastavalt siseriiklikule õigusele hüvitist mis tahes isikult, kes on põhjustanud „lennureisist mahajätmise”, ja sealhulgas kolmandatelt isikutelt, nagu näeb ette selle määruse artikkel 13. Selline hüvitamine võib kergendada lennuettevõtjatel seoses nende kohustustega lasuvat rahalist koormat või nad sellest koguni vabastada (eespool viidatud kohtuotsus IATA ja ELFAA, punkt 90).
- 40 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb teisele ja kolmandale küsimusele vastata, et määruse nr 261/2004 artikli 2 punkti j ja artikli 4 lõiget 3 tuleb tõlgendada nii, et „erakorralised asjaolud”, mis ajendavad lennuettevõtjat korraldama ümber oma järgnevad lennud, ei õigusta nende hilisemate lendude puhul „lennureisist mahajätmist” ega vabasta seda lennuettevõtjat selle määruse artikli 4 lõikest 3 tulenevast hüvitamiskohustusest reisijate osas, kelle ta jätab maha mõnest pärast nimetatud asjaolude esinemist korraldatud lennust.

Kohtukulud

- 41 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamise seotud kulused, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

1. Mõistet „lennureisist mahajätmine” Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta määruse (EÜ) nr 261/2004, millega kehtestatakse ühiseeskirjad reisijatele lennureisist mahajätmise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest antava hüvitise ja abi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 295/91, artikli 2 punkti j ja artikli 4 tähenduses tuleb tõlgendada nii, et lisaks lennureisist mahajätmisele ülemüüdnud lennu korral on sellega hõlmatud ka lennureisist mahajätmine muudel põhjustel nagu operatiivsed põhjused.
2. Määruse nr 261/2004 artikli 2 punkti j ja artikli 4 lõiget 3 tuleb tõlgendada nii, et „erakorralised asjaolud”, mis ajendavad lennuettevõtjat korraldama ümber oma järgnevad lennud, ei õigusta nende hilisemate lendude puhul „lennureisist mahajätmist” ega vabasta seda lennuettevõtjat selle määruse artikli 4 lõikest 3 tulenevast hüvitamiskohustusest reisijate osas, kelle ta jätab maha mõnest sellisest pärast nimetatud asjaolude esinemist korraldatud lennust.

Allkirjad